Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 18 | JERSEY CITY and NEW YORK, | SATURDAY, JANUARY 27, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | СУБОТА, 27-го СІЧНЯ 1996 р. | Ч. 18. РІК CIII

СОЦІЯЛІСТИ ПЕРЕЙШЛИ В ОПОЗИЦІЮ ДО ВЛАДИ

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 19-го січня, керівники парляментарної фракції соціялістів провели пресову конференцію, зокрема, голова фракції Іван Чиж та секретар Микола Лавриненко.

Офіційно вони назвали тему пресової конференції „Від четвертої до п'ятої сесії: бачення соціялістів". Але багато уваги було при-ділено заяві Наталії Вітрен-ко та Володимира Марченка про вихід з фракції. І. Чиж сказав, що підписав заяви Н. Вітренко і В. Марченка про їх вихід з фракції, але щодо виключення їх з партії то це лише чутки. І вихід це не проблема з партії, а проблема цих двох людей. Хоча в основі діяльности Соціялістичної Партії України лежить принцип демократичного централізму, на практиці все ж переважає демократизм. А погляди Вітренко і Марченка зовсім не нові, бо вони існують в партії від її заснування. „Нам уже не раз пророкували розкол, але де вони, ці пророки? Скажу однозначно: СПУ — єдина, вона прийшла у велику політику серйозно і надовго", — запевнив І. Чиж.

Далі мова була про заяву фракції соціялістів щодо прийняття першочергових законодавчих актів на п'ятій сесії Верховної Ради України. Зокрема, про соціяльний захист населення, державний бюджет, конституцію, вибори депутатів, місцеву владу та інші життєво важливі закони.

Голова соціялістичної фракції повідомив, що СПУ входить до політичного бльоку лівих сил, який „є в опозиції до сьогоднішньої влади". За його словами, депутати-соціялісти зроблять усе можливе для врятування державного сектора економіки від розвалу. Зокрема, вони хочуть відновити статтю 19 щодо пенсійного забезпечення, вилучену із закону ще тоді, коли Леонід Кучма був прем'єр-міністром.

(Закінчення на стор. 3)

АЛЬТЕРНАТИВИ ПРИВАТИЗАЦІЇ НЕМАЄ, — Л. КУЧМА

Київ (УНІАР). — Незважаючи на значні проблеми роздержавлення власности в Україні, Леонід Кучма вважає, що приватизація є єдиним шляхом до розвинутого суспільства і обіцяє її прискорити в цьому році.

24-го січня на президентській нараді з питань прискорення приватизації голова Фонду Державного Майна Юрій Єхануров і віцепрем'єр з питань промисловости Анатолій Кінах наголосили, що процес приватизації відбувається не якісно. Однак всі учасники на чолі з Президентом України висловилися за продовження і вдосконалення цього процесу, бо це єдиний спосіб вивести Україну на належний рівень розвитку.

Ю. Єхануров сказав, що „проведення 'великої приватизації' — величезна проблема для України". На його думку головними перепонами є: відсутність переліку державних підприємств, відсутність механізму захисту дрібного інвестора, дискримінація українського інвестора на користь чужоземного, непродуктивність Верховної Ради і некваліфікованість фінансових посередників, які працюють в Україні.

На думку А. Кінаха, якість приватизації можна підвищити за допомогою індивідуального підходу до кожного з об'єктів роздержавлення. А. Кінах запропонував Президентові видати указ щодо державного пакету акцій підприємств і про темпи приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для української промисловости. Віцепрем'єр також закликав ухвалити закон про банкрутство, який стане ще одним фактором — окрім приватизації — який стимулюватиме структурні зміни у промисловості.

Радник Президента та керівник фірми „Укрконсалтінг" Олександер Пасхавер у своєму виступі сказав, що соціяльно-економічні наслідки приватизації — це не проблема 1996 року, бо „коли йде 'велика приватизація', завжди важко, а справжні наслідки приватизації ми побачимо у 1997-98 ро-ках". О. Пасхавер зробив висновок, що для успішної приватизації потрібно запровадити приватну власність на землю.

Л. Кучма приписав негаразди в приватизації „відсутності розподілу влад". На його думку державна політика, зокрема у сфері економіки, „хибує невизначеністю". Наслідок цього — хронічне невиконання запланованих обсягів приватизації, збереження високого рівня монополізації економіки. Все це, на думку Л. Кучми, не тільки затягує роздер-

(Закінчення на стор. 3)

ТАЙВАН ЗАНЕПОКОЄНИЙ ЗАГРОЗОЮ З БОКУ КИТАЮ

Тайпей, Тайван. — Влада Тайвану закликала населення країни „зберігати спокій" у зв'язку з сенсаційними публікаціями в американській пресі, в яких стверджується, що Китай плянує застосувати щодо острова „обмежені збройні акції".

Газета „Ню Йорк Таймс" пише, нібито Пекін дав знати З'єднаним Стейтам Америки, що він закінчив підготову до ракетного нападу на Тайван: щодня протягом цілого місяця острів піддаватиметься ракетному обстрілові. Цей плян може бути здійснений відразу після призначених на березень президентських виборів на Тайвані — в залежності від того, „як буде себе вести" керівник тайванської адміні-страції Лі Денгвей, якого, скоріше за все, виберуть президентом на наступну каденцію.

Водночас газета процитувала висловлювання відповідального працівника Білого Дому, який запевнив, що Адміністрація президента Билла Клінтона не дістала „підтверджень з незалежних джерел".

Тим часом керівник тайпейської Ради у справах континентального Китаю заявив у розмові з журналістами,що Тайван „має досить військової сили, щоб захистити себе. Закликавши населення „не панікувати", він підкреслив, що „народ повинен вірити своїй армії".

УЗГОДЖЕНО ФІНАНСУВАННЯ УРЯДУ ЗСА

Вашінгтон. — У четвер, 25-го січня, республіканці у Палаті Репрезентантів знайшли тимчасову розв'язку, що на додаткових 45 днів продовжить можливість функціонування державних установ та дозволить на достатню позичку, щоб продовжити обіцяну закордонну допомогу.

Голосами 371 до 46 схвалено згадану домовлення з Білим Домом і немає жодних сумнівів, що Сенат зробить те саме. Цими рішеннями відсунено бодай на якийсь час можливість третього з черги закриття державних установ. Одначе виникло непорозуміння, коли обговорювано заходи, як запобігти існуючій можливості, що Уряд ЗСА не зможе 1-го березня виконати фінансових зобов'язань супроти своїх боржників. Справу вирішено обговорювати аж наступного місяця, це не надто до вподоби демократам, але перерішити цього в них немає змоги.

Тимчасом Нют Гінгріч, спікер Палати Репрезентантів, щераз підкреслив, що республіканці погодяться на 30-денне продовження боргів, але тільки тоді, коли Президент і демократи погодяться на деякі з республіканських законопроєктів, щодо збалансування державного бюджету та зменшення податків.

Хочуть припинити українські радіопередачі з Канади

Київ (Р. Р.). — Тут 24-го січня оприлюднено повідомлення Канадського Інституту Українських Студій при Албертському університеті про те, що канадська корпорація телебачення і радіомовлення Сі-Бі-Сі оголосила про своє рішення припинити фінансування Канадського міжнародного радіо з квітня 1996 року.

Канадське міжнародне радіо працює на коротких хвилях сателітного зв'язку і веде передачі вісьмома мовами, в тому числі й українською. І ось тепер, починаючи з квітня, громадяни України не почують цих передач з Канади. Канадський Інститут Українських Студій вважає, що скасування мовлення Канади на міжнародних радіохвилях задля зменшення дефіциту державного бюджету на 16.5 млн. дол. просто не має сенсу. Особливо прикро, що буде закрито українську передачу радіо. І це в той час коли роля радіопересилань так сприяє переходові українського суспільства до демократії. Крім того, державна радіокомпанія України щойно надала дозвіл на передачу Канадського міжнародного радіо на хвилях державного радіо — по 45 хвилин у будні та по годині у вихідні дні.

КІУС подав свій протест проти закриття українських передач з Канади і закликає всіх слухачів також надсилати листи на адреси урядовців: Rt. Hon. Jean Chretien, Prime-Minister, 80 Wellington St. Ottawa, ON K1A 0A2 Canada, і до Hon. Andre Ouellet, Minister of Foreign Affairs, Tower A, Lester B. Pearson Building 125, Sussex Drive, Ottawa, ON K1A 0Y2, Canada.

Пошуки педагогів привели до альтернативної системи навчання

Вінниця (Р. Р.). — У Тиврівському районі на Вінниччині відкрилося дві школи з альтернативною системою навчання і виховання учнів. Спочатку виник задум створити в місті Гнівань елітарну школу першого ступеня, а в Тиврові ліцей-інтернат. Пізніше, щоб перебороти психологічні перешкоди слово „елітарна" замінили на „альтернативна".

За словами директора гніванської альтернативної школи Ганни Грузинської, їхня праця з батьками дуже відрізняється від практики решти шкіл. Це спільна участь у проведенні різноманітних заходів, конкурсів, олімпіяд, проводиться анонімне опитування, щоб батьки і учні висловили своє ставлення до учителів.

До навчального пляну входить дев'ять загальних предметів, п'ять профільних, три шкільних та 16 факультативів: стилістика, риторика, казки народів світу, література студія граматики, логіка, цікава геометрія, чарівний „Містер Ікс", художня студія, живе дерево ремесел, хореографія, людина і світ, латинська мова, етика і зелена аптека. Факультативи учні вибирають за бажанням, окремі з них відвідують усі. Програму факультативу виробляє учитель, а затверджує районний відділ народної освіти. Деякі програми схвалено Міністерством Освіти й запропоновано для всіх шкіл, наприклад, програми Зінаїди Підлісняк.

Домашні завдання учні виконують безпосередньо в школі. Запроваджено також бінарні (спаровані) лекції, наприклад, математики і англійської мови чи малювання й чужоземна мова.

Уже перший рік показав, що рівень знань учнів у цих школах вдвічі вищий ніж у їх ровесників зі звичайних шкіл. Середній вік учителів — 30 років. Навчаються 17 дітей з родин керівників, 86 — робітників, 55 — селян, 43 — службовців. Школи фінансує держава.

В Україні

ПРЕЗИДЕНТ Л. КУЧМА БАЧИТЬ ТРИ ГОЛОВНІ ПРОБЛЕМИ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма найважливішим в процесі підготови нової конституції вважає три проблеми: Перша — кому належатиме влада в Україні: Радам, чи відбудеться її розмежування. Друга проблема — двопалатний чи однопалатний парлямент. Президент виступає за двопалатний. Третя проблема — розмежування уповноважень між Урядом і Президентом держави.

ПРОКУРАТУРА ЗМІНЮЄ ПІДХОДИ ДО РОЗСЛІДУВАННЯ

КИЇВ. — Заступник генерального прокурора Валерій Даниленко повідомив, що підходи до розслідування карних справ органами прокуратури буде змінено. На його думку, прокуратурі необхідно відійти від практики розслідування порушень, пов'язаних із господарчою діяльністю, які порушувано навіть без попереднього проведення ревізії, тому пізніше припинялися у відсутності складу злочину. „Багато таких справ нам нав'язує і Уряд, і парлямент, і засоби масової інформації", — сказав В. Даниленко. Він також зазначив, що відтепер дані попереднього слідства перестануть „просякати" у пресу.

ПРОВІДНИК КПУ КРИТИКУЄ ПРОЄКТ БЮДЖЕТУ

ЛЬВІВ. — Під час відвідин Львова перший секретар Комуністичної Партії України Петро Симоненко сказав, що не бачить „нічого позитивного в проєкті державного бюджету, запропонованому Урядом". Комуністів не задоволяє формування доходової частини в основному за рахунок податків з населення, а не економічної діяльности підприємств. Натомість проєкт, запропонований Компартією, „враховує помилки минулого" і влада, згідно з цим документом, справді належатиме народові.

АМБАСАДОР ЛИТВИ ЗВЕРНУВСЯ ДО О. МОРОЗА

КИЇВ. — Амбасадор Литви в Україні Ромуальдас Рамошка звернувся до голови Верховної Ради України Олександра Мороза з проханням пришвидшити процес прийняття закону про надання амбасадам землі у винайм. Зустріч відбулася напередодні виїзду О. Мороза з офіційною візитою до Литви, де 24-25-го січня відбулися переговори з керівництвом Литви.

УРЯД УКРАЇНИ СХВАЛИВ НОВУ ЕНЕРГЕТИЧНУ ПРОГРАМУ

КИЇВ. — З метою заощадження паливно-енергетичних ресурсів та поліпшення екологічного стану, Уряд України схвалив державну програму „Екологічно чиста геотермальна енергетика України". Замовником програми є Державний комітет з питань науки, техніки та промислової політики, а органам управління є Інститут технічної теплофізики НАН України.

ВИМАГАЮТЬ ЗАБОРОНИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ КПУ

ОДЕСА. — Конгрес української інтелігенції Одеської области закликав Президента України Леоніда Кучму заборонити діяльність Комуністичної Партії, яка проводить „антидержавні акції та збирає підписи за референдум проти незалежности України". Конгрес вважає за необхідне створити обласну раду підприємців і фермерів, які очолив би президент концерну „Чорне море" Микола Змієвський. Конгрес постановив, що Рада підприємців буде конструктивно взаємодіяти з обласною адміністрацією для виведення области з економічної кризи.

ВИЙДЕ ЗБІРНИК ЗАКОНІВ

КИЇВ. — Тут у четвер, 25-го січня, опубліковано указ Президента України Леоніда Кучми про видання збірників актів законодавства України. Як сказано в указі, для забезпечення доступности законодавства для громадян, починаючи з 1996 року, видавати збірники законів України, постанов Верховної Ради, указів і розпоряджень Президента, декретів та постанов Кабінету Міністрів, нормативних актів міністерств тощо. Функції видавця покладено на Міністерство Юстиції України. Це мають бути систематизовані збірники законів, прийнятих у 1990-95 роках.

ВОЯКІВ УПА ПРИЙНЯТО ДО ОБ'ЄДНАННЯ ВЕТЕРАНІВ

РІВНЕ. — До складу рівненської міської організації ветеранів прийнято Товариство Політв'язнів і Репресованих, Братство Вояків УПА і первинну організацію ветеранів Другої світової війни, створену при Товаристві „Просвіта".

КІНОФЕСТИВАЛЬ ДЛЯ ЧОРНОБИЛЬЦІВ

СЛАВУТИЧ. — Тут проходить міжнародний кінофестиваль, організований виробничим об'єднанням „Чорнобильська АЕС", Міською радою і компанією „Мікор-фільм", Росія. У програмі 17 кінофільмів, з яких дев'ять російських, сім українських, один — спільного українсько-російського виробництва. Професійного жюрі на фестивалі немає. Головну нагороду отримає фільм, який найбільше сподобається глядачам.

Є. Марчук відвідав Словаччину

Київ (Р. Р.). — Протягом 22-23-го січня прем'єр-міністер України Євген Марчук перебував з візитою у Словаччині.

Під час зустрічі з премєр-міністром Словаччини Владіміром Мечіаром обговорено і підписано угоди про уникнення подвійного оподаткування і протокол робочої зустрічі прем'єр-міністрів. Водночас міністер культури Дмитро Остапенко та Іван Гудец підписали угоду про співпрацю між міністерствами до 1998 року. Документи про співпрацю підписано також між Торговельно-промисловими палатами обох країн.

Сторони висловили задоволення зростанням товарообігу між Україною і Словаччиною і тим, що Словаччина вже вийшла на третє місце серед основних партнерів України в зовнішній торгівлі. Щоправда, Україна для Словаччини є дев'ятою. Домовлено про якнайшвидше підготування і підписання угод про режим вільної торгівлі, прикордонну і митну співпрацю, про відкриття нового автомобільного переходу між Ублею і Новим Березним, а до кінця року і залізничного переходу. Погоджено питання транспортових тарифів та інші.

Важливих домовлень досягнуто в питанні будівництва гірничо-збагачувального комбінату окислених руд у Кіровоградській області. Будівництво заплановано дуже давно, на нього витрачено гроші, але криза після розвалу СССР загальмувала спорудження об'єкта і для його закінчення необхідно ще 200 мільйонів долярів. У спорудженні беруть участь Болгарія, Словаччина, Румунія й Україна. Йшлося про те, щоб до кінця 1997 року могла стати до ладу перша черга з виготовлення окашитів.

По завершенні переговорів українська делегація відвідала підприємство з виготовлення полімерних опаковок, яке називається „Хемоцвіт". Продукція підприємства йде на експорт. Там працює 50 осіб адміністрації, які мають 49 відсотків удів. Робітники, яких є 3,000 мають 51 відсоток уділів. Середній заробіток дорівнює 280 дол. на місяць. Туди прийшли і словацькі підприємці, які порушили питання експорту в Україну. Є. Марчук зазначив, що Україна скористає з такої можливости.

Б. Олійник став віцепрезидентом Парляментарної асамблеї

Київ (Р. Р.). — Згідно з повідомленням „Укрінформ", голову української делегації на сесії Парляментарної асамблеї Ради Европи (ПАРЕ) Бориса Олійника обрано віцепрезидентом. Президентом ПАРЕ обрано представницю Німеччини Ленні Фішер.

На сесії головні події розвивалися навколо питання вступу Росії до Ради Европи. Частина учасників сесії виступала за прийняття Росії до Ради Европи, щоб підтримати конструктивні сили в Державній думі та в російському суспільстві. Інша частина виступала проти прийняття Росії з огляду на кровопролитну війну в Чечні.

Українські телевізійні новини повідомили, що увечері 25-го січня сесія постановила рекомендувати прийняти Росію до Ради Европи. В резолюції сказано, що інтересам Европи не відповідає ізоляція Росії, яка є частиною європейського континенту. Рекомендовано також створити комісію Ради Европи для вивчення ситуації в Чечні і допомоги у вирішенні цього конфлікту.

В АМЕРИЦІ

РЕАКЦІЯ ПЕРЕСІЧНОГО американського громадянина на промову президента Билла Клінтона про стан унії у вівторок, 23-го січня, є дуже позитивною. Навіть ті, які не є особливими прихильниками Б. Клінтона чи його Демократичної партії, стверджують, що їм припало до вподоби те, про що він говорив, зокрема коли Президент давав конкретні пропозиції про можливості здобуття освіти, культурні вартості, родинні обов'язки та заклик до припинення злочинности.

БЕРУЧИ ПІД УВАГУ реакцію громадськости на промову Президента про стан унії та його обіцянку спільно працювати над усуненням спірних питань у справі збалансування державного бюджету, республіканці повідомили, що не суперечитимуть державному заборгуванні. Крім того підкреслили, що не ужиють цього, як засобу в боротьбі з Президентом за збалансування державного бюджету, але він мусить підтримати бодай скромне зменшення податків і державного боргу.

У СЕРЕДУ, 24-ГО СІЧНЯ, Вілліям Перрі, секретар Департаменту оборони, повідомив, що американська розвідка спромоглася дати „важливі інформації" Міжнародному трибуналові, який досліджує воєнні злочини у Боснії. Виявляється, що така охота допомогти Міжнародному трибуналові прийшла тільки після того, як Ричард Голдстон, південноафриканський юрист, що очолює згаданий Міжнародний трибунал воєнних злочинів у Боснії, поскаржився на брак співпраці зі сторони американських розвідних агенцій.

У СВІТІ

ДИРЕКТОР ДЕПАРТАМЕНТУ інформації і преси міністерства закордонних справ Росії Григорій Карасін оприлюднив офіційну заяву, в якій говориться, що російський уряд "занепокоєний присутністю американських військ у північній норвезькій провінції Фіннмарк на кордоні з Росією". Підполковник норвезької армії Юн Лієн, в обов'язки якого входять зв'язки з пресою, сказав у відповідь, що „перебування 17 американських вояків у Фіннмарку не слід трактувати як провокацію щодо Росії". Американські морські піхотинці переходять спеціяльний лещатарський вишкіл в умовах арктичного клімату. Група приїхала до Норвегії два тижні тому, всього вишкіл триватиме місяць. Ю. Лієн нагадав, що у грудні минулого року на московських переговорах між міністрами оборони обох країн було підтверджено право Норвегії самій вирішувати, в якій частині території проводити військові вишколи і маневри з участю збройних сил інших країн НАТО.

Важне для передплатників „Свободи" у Канаді

З огляду на факт, що самі кошти поштової пересилки одного числа щоденника „Свобода" до Канади виносять тепер 40 ц. денно, а у річному відношенню 100 амер. дол., (40x250 разів) всі передплати так членів (75 дол.), як і нечленів (100 дол.) треба надсилати тільки в американських долярах.

Передплати одержані в канадській валюті будуть перечислені на амер. доляри та зараховані на підставі суми в амер. долярах.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Їх подвиг — безсмертний

Поряд зі світлими роковинами, що їх святкуємо у січні, — проголошення української суверенности й державности 22-го січня 1918 року і акту про об'єднання всіх українських земель 22-го січня 1919 року — українці в усьому світі відзначають ще одну дату, що записана золотими літерами в нашій історії, — роковини бою під Крутами, що відбувся 29-го січня 1918 року.

78 років тому, за тиждень після проголошення Четвертим Універсалом Центральної Ради суверенности і незалежности України, червона Москва зареагувала на цей вияв волі українського народу офіційним проголошенням війни і наступом російської армії проти молодої української держави. На захист України і її столиці Києва проти загартованих в боях Першої світової війни червоних загонів і з'єднань, зорганізованих в армію Муравйова, стала в силу тодішніх обставин горстка — близько 600 бійців — слабо вишколених у військовій справі українських юнаків, київських гімназистів і студентів. І ніхто з них не затремтів, не зійшов з поля бою, відважно ставши на прю з набагато сильнішим і добре озброєним ворогом. Половина з них полягла в нерівному бою, стримуючи ворожий наступ і обороняючи шлях на Київ, що мало важливий вплив на закінчення Берестейського договору. А у великій книзі історії України з'явилася нова сторінка, окроплена українською кров'ю, назва якої Крути.

Героїчний чин 300 українських юнаків, що загинули у боротьбі проти віковічного ворога — Москви, історики часто порівнюють з подібним чином спартанців під Термопілями у 480 році перед народженням Христа. І там полягло 300 спартанців у боротьбі проти багатотисячного війська перських завойовників. А на тому місці споруджено пам'ятник, на якому висічено: „Чужинче, піди у Спарту і скажи, що ми виконали наш обов'язок". На прикладі спартанців з-під Термопіль виховуються молоді покоління світу вже понад дві тисячі років.

Україна має свої Термопілі — Крути. І на пам'ятнику юним героям, який обов'язково буде споруджений у вільній, незалежній Україні, найкраще підійде напис: „Піди в Київ і скажи, що ми виконали свій обов'язок — ми загинули в обороні нашої батьківщини".

78 років минає з того часу, але пам'ять про крутянських героїв, уродженців усіх областей України, — не погасла. Своїм безприкладним геройством, як колись молоді греки під Термопілями, вони створили у свідомості українського народу пам'ятник, тривкіший від бронзи і граніту, здобули собі вічну славу. „Крутянців знає не тільки ввесь Київ, — писала у зворушливій посмертній згадці про них одна з найкращих представниць тодішньої української інтелігенції Людмила Старицька-Черняхівська, — про них довідається і пам'ятатиме у віках Україна... Жертва героїв Крут не була марною. Пам'ять про них служитиме дороговказом не тільки українцям, а й усім обраним Богом людям, що покладають життя своє в ім'я ідеї, в ім'я брата свого".

І заслуговують вони на якнайглибшу пошану передовсім тому, що своїм збройним виступом проти московських полчищ врятували честь української зброї і показали перед усім світом, що Україну не можна поневолити без спротиву і бою.

Разом з тим Крути зобов'язують сучасне українське покоління дотримуватися заклику Головного Отамана Симона Петлюри, проголошеного 22-го січня 1926 року, незадовго перед його трагічною смертю, — бути „моральним чотирикутником" проти всіх „негідних наступів на нашу єдність і на нашу вірність випробуваним ідеям" не тільки у святкові, урочисті дні, але завжди, кожної пори в нашій громадській і політичній діяльності. Ставати активно й рішуче проти всіх спроб розбиття у наших громадах, проти проявів зневіри, проти збайдужіння. Проти всього, що ділить нас і знецінює в очах світу нашу національну єдність і солідарність.

Роковини бою під Крутами стали щорічним урочистим святом української молоді, де тільки живуть українці, а нині й на рідних землях, у вільній і незалежній Україні, за яку віддали своє життя 300 юних героїв, безсмертних лицарів.

Крути увійшли в історію України як одна з її найсвітліших сторінок, як символ жертвенности і приклад найбільшого геройства та любови до батьківщини. На них будуть вчитися й виховуватися покоління молоді.

Їх було триста, але своєю смертю вони перемогли смерть української нації. Тому й подвиг їх — безсмертний.

Сергій Білокінь

КРУТЯНЦІ

Протягом довшого часу в публікаціях на всі боки перекручуються ймення героїв, що полягли під Крутами (Кирик-Сірик-Пурік, Пипський-Пинський-Пінський, Ганкевич-Танкевич). Тим часом в архівосховищах сумирно лежать відповідні матеріяли, на сторінках давньої преси розкидано численні інформаційні звістки, але звести докупи розпорошені по них імена досі ще ніхто не здогадався. Даний етюд частково вирішує це завдання.

Якщо нас цікавить нині персональний склад юнаків, хто бився під Крутами, а серед них — передусім тих, хто під Крутами загинув, треба пригадати, як ця військова частина зформувалася.

На початку січня в Києві відбулося віче українського студентства з новозаснованого Українського народного університету й університету святого Володимира. На цьому вічу було вирішено закласти студентський курінь січових стрільців під проводом сотника Федора Тимченка. Під загрозою бойкоту й виключення з української студентської корпорації до цього куреня мали вступити всі студенти-українці. Крім старших — студентів — записалось і багато середньошкільників, передусім учнів Другої української гімназії ім. Кирило-Методіївського братства (із старших, сьомої й восьмої клясів, — майже всі учні), за ними — учні гідротехнічної школи та київської військової лікарської школи, на той час уже україніизованої. З Києва всі вони вирушили на північ у понеділок, 15 (28) січня 1918 року.

Учасник бою, що чудом лишився живий і згодом виїхав до Львова, де помер 27-го травня 1936 року, Ігор Лоський розповідав: „Якщо не помиляюсь, шостого (19) січня 1918 р. відбулися загальні збори учнів двох старших кляс. Пошесть зборів охопила на ті часи київських гімназистів, і то були не перші збори, що їх бачив в своїх мурах старенький будинок Художньої школи на Сінній площі, де знайшла собі тимчасовий притулок гімназія. Але, мабуть, ні одні з тих зборів не проходили так однодушно. Головою обрано бл. п. Павла Кольченка, учня 8-ої кляси, що встиг вже побувати на фронті під час Світової війни, і уважався тому найбільш досвідченим у військовому ділі. З'ясувавши в коротких словах справу, Кольченко запропонував прийняти постанову ідентичну з тою, яку прийняли на свойому вічу студенти університету. Постанову одноголосно прийнято. Директор гімназії, якого прошено на збори, після невдалої спроби одговорити своїх питомців від такого, на його погляд, нерозважного кроку, мусів зрештою погодитись з постановою та оголосити з рамени дирекції офіціяльну перерву навчання в двох старших клясах гімназії, на час перебування учнів у війську. Просив лише, аби не спокушати до вступу до куреня учнів молодших кляс. Правда, це помогло мало, бо кілька учнів шостої кляси таки до куреня вступило".

Тут доречно — бодай найкоротше — пригадати історію цієї славної гімназії. Друга українська гімназія імени Кирило-Методіївського братства відкрилась на підставі постанови Тимчасового уряду з 8-го серпня 1917 року у складі 9 клясів (1 підготовча і 8 основних). Як відомо, гімназії мали в старі часи по вісім клясів. Що ж до Першої гімназії імени Т. Шевченка, директором якої був спершу Петро Холодний, а потім В. Дурдуківський, то її в березні 1917 року було відкрито лише в складі двох підготовчих кляс і трьох перших кляс гімназії.

Життя Другої гімназії розпочалося 4-го вересня вступними іспитами. Усіх учнів протягом 1917/18 шкільного року було 242, з них 239 українців. Усі предмети викладалися виключно українською мовою.

Увесь час гімназія містилась у приміщенні художньої школи на Сінному майдані, де займала частину кімнат. Умови її існування були дуже важкі. Якщо російські гімназії переживали книжкову кризу, то тут не було ні підручників, ні приладдя, викладати доводилося між чотирма голими стінами. До Великодня через брак місця заняття тривали з 4 до 8 години вечора, потім — з 8 години ранку.

Перша повна українська державна гімназія починала без підмоги з боку державної влади.

Шкільний рік закінчився 1-го червня 1918 року. 2-го червня відбувся святочний акт видачі атестатів першим абітурієнтам, яких було 18.

Постійні зміни влади, голод важко позначились на дальшому існуванні навчального закладу. Проіснувала вона взагалі недовго, лише кілька років, але назавжди лишиться в історії України світлими іменами своїх вихованців.

Всім упам'ятку слова Михайла Грушевського на похороні загиблих: „Dulce et decorum pro patria mori! Солодко і гарно вмерти за отчизну, — каже латинський поет, поезії котрого були шкільною книжкою тих, котрих тепер ховаємо. Солодко і гарно!.."

Ці слова першого українського Президента стосуються передусім старшоклясників Другої української гімназії. Багато пізніше, на допиті 23-24 жовтня 1929 року їхня однокласниця, поетка й перекладачка, онука Миколи Лисенка й Михайла Старицького, Вероніка Черняхівська пригадала: „З російської гімназії я перейшла до 2-ої української, відомої своїм національним духом, що майже всі її учні — хлопці старших клясів узяли участь в трагічному бої під Крутами".

Латинську мову в гімназії викладав молодий, 28-літній Микола Зеров. 9-го жовтня 1917 року його було обрано також і секретарем гімназійної педагогічної ради. Правдоподібно, саме він був тим неназваним гімназіяльним професором, який у промові над могилою порівняв героїв Крут з героями Термопіл. „Від того часу, — розповідає мемуарист, — це порівняння назавжди лишилося за героями Крутів, які положили своє життя на вівтар Батьківщини [...]".

В архівному фонді Другої української гімназії зберігся коштовний манускрипт — акуратно списана рукою Зерова книга протоколів педагогічної ради. Цей рукопис документує головні події з життя гімназії і містить повний перелік учнів, що загинули під Крутами.

9. Протокол засідання Педагоґічної Ради 22 березня р. 1918.

Засідання відбулось під проводом п. вик. об. Директора Г. В. Козленка в присутности В. В. Шарка, І. В. Шалі, М. Ів. Рудницького, М. П. Кравчук[а], О. С. Грушевського, Г. Г. Холодного, М. І. Прохорової, Н. Ю. Мірзи-Авак'янц, М. К. Зерова і члена батьківської Ради І. Ф. Цимбала.

Над чим радили.

10. Пропозиція п. Директора ґімназії ушанувати пам'ять учнів ґімназії, що полягли в боях — під час январських подій с.[ього] р.[оку], (VI кл.) — Гнаткевича В.[асиля], Тернавського Євг.[ена], Соколовського Андрія, VII кл. — Сорокевича Ів.[ана], Пінського Григ.[орія], VIII кл. — Кольченка Павла, Ганкевича Миколу і Дубницького Юрія, що вбитий під Синявою.

Що постановлено.

Просити п. Директора ґімназії звернуться до батьків учнів і висловити жаль і спочуття ради з приводу передчасної смерти їх дітей.

Просити батьків забитих в боях учнів ґімназії надіслати фотографичні портрети дітей; портрети бажано б збільшити і вивісити їх в помешканні ґімназії.

Вдатися до Міністерства справ освітних в справі заснування при ґімназії стипендії пам'яти забитих

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про культуру нюйоркського загумінку

„Загумінок" — скажуть читачі — чи це можливе в метрополії світу? А воно, однак, не лише можливе, а справжнє, бо таке диво існує у цій маленькій його частині, яку ми називаємо „українським давнтавном". Про культуру того нашого ґетто можна так говорити, бо саме там відбуваються майже всі імпрези, наукові доповіді, академії, свята та бенкети. Тільки саме тут можна поставити собі гнітуче питаня, скажімо, таке: чи ці імпрези тепер справді культурні та чи приносять вони нам славу, а нашій спільноті честь.

Так, може колись, двадцять чи тридцять років тому, воно і було чимсь, коли існував Літературно-Мистецький Клюб, в якому відбувалися, дослівно кожної п'ятниці, доповіді, літературні вечори, а на його стінах одна за одною проходили виставки мистецьких творів наших визначних художників. Колись там відбувалися камеральні концерти, або таки в Народному Домі йшли вистави театру Й. Гірняка. Згадаймо, як кожна добра доповідь збирала повні залі добірної публіки. Минули безповоротно ті часи, залишивши тільки у доказах процвітання української культури на „давнтавні".

Скажуть читачі, що мій вік насипає мені тільки повні жмені піску споминів, а не бачить сучасности? Далебі, шукайте разом зі мною такого процвітання культурного життя на давнтавні, як це було раніше, а коли доведете, що воно є, буду радіти. Як досі, то бачу в останніх роках лише дуже пересічні імпрези, які рідко викликають зацікавлення серед української громади і відбуваються вони в напівзаповнених залях, тому що більшість давньої культурної публіки не може прийти, бо вже давно „забавляється" на Бавнд Бруку, щораз густіше заповнюючи його простір. Що сталося? Чи такий тепер брак культурних зацікавлень, чи брак сили до високоякісних її проявів, чи нас з'їдає застрашаючий брак фінансових спроможностей у кожному цалі еміґраційної культури? Здається, що таки не бракує нам двох перших компонентів, але загальна байдужість є тим найсильнішим чинником, що пхає ковчег нашого культурного життя в Ню Йорку на щораз нижчий рівень.

Бож після цієї ґенерації, що заповнювала постійно всі залі і вимагала високого рівня тем і виконавців, а якої вже немає, виросла друга — т. зв. молодих професіоналістів. І знаємо, що вони постійно є бувальцями нюйоркських театрів, концертів та всіх там на „аптавні" блискучих імпрез, де вступ рахується десятками, а то й сотнями долярів. А ми маємо вже тепер подостатком виконавців з України, які стоять на високому культурному рівні, і їх не можна повстидатися перед жодною публікою. Ось доказом того був останній концерт „Музика в Інституті", на якому Олег Криса, Микола Сук і Наталя Хома показали високу европейську клясу віртуозної гри. Але... серед публіки була значна частина чужинців, а у нашій треба було з побільшаючим склом шукати „молодих професіоналістів"... Отже є висококультурні імпрези різного роду представників України, що тут шукають серед нас вдячних слухачів, а потрапляють в авдиторії, що світять порожніми місцями, щоб гості від'їхали звідси з розчаруванням, бож стільки наслухалися про високий культурний рівень української еміґрації, стільки начекалися, аби через підняту „залізну заслону" принести мистецтво України нам.

Що робити? Як струснути нашою „давнтавнською" громадою і то не лише нашим нюйоркським ґетто, а такими ж в інших скупченнях нашого поселення? Ось грядe новий „екцидент" — приїжджає до Ню Йорку знаменитий експериментальний театр ім. Леся Курбаса зі Львова. Приїжджає на запрошення не нашої громади, а американського університету, щоб студентам показати висоту театрального мистецтва України, яке далеко відійшло від стереотипів „Наталки", „Гриця" чи „Запорожця". Але так хочеться, щоб ці одержимі своїм мистецтвом актори могли показати себе тут також нашій публіці і дати їй цю культурну насолоду, яку вона у своєму середовищі має тепер так рідко. Однак це вимагає зацікавлення, допомоги і відповідно зорганізованої гостинности на усіх „давнтавнах", а межі їх, здається, дуже важко тепер знайти. Досі бракує актором приміщень, бракує щиросердечної опіки, фінансової підтримки і спонзорської допомоги, а передусім зацікавлення нашими молодими талановитими краянами, яких знає вже ціла Европа, а ми ще ні.

І хочеться просто крикнути: „Люди, схаменіться! Наша культура тут завмирає, допоможіть її піднести бодай поки ще живемо, поки культурою вдається зберігати українськість! Зрозуміймо, що тепер ми існуємо 'самим хлібом єдиним'".

Чи не можемо зрозуміти, що, помагаючи у всесторонньому здійсненні мистецьких виступів тут у нас, помагаємо передусім собі бути виключеними з „давнтавнського" отупіння і повернути у наше ґетто добрі, здорові паростки культурного буяння молодої української культури. Мусимо врешті здати собі справу, що культура для нас тут може відродитися лише при нашій спільній, добре продуманій акції. Зачнімо, отже, з того, до чого маємо тепер найкращу нагоду.

О-КА

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Григорій Вишневий

„УКРАЇНЦІ В СВІТІ" — НОВИЙ УСПІХ П. КАРДАША

У найнесприятливіші роки для української культури Петро Кардаш з власної ініціятиви, докладаючи колосальних зусиль, вносив розраду в життя і побут українців в Австралії, відірваних від України. Він спроваджував з України і діяспор світу кінофільми і демонстрував їх перед масовими глядачами, спраглими на мистецький подув вітру з рідних сторін.

Відійшовши, дещо передчасно, на пенсію, П. Кардаш не складає рук, а негайно береться за іншу, ще більш важливу діяльність. Він засновує Видавництво „Фортуна" з метою популяризувати ім'я України, її історію та мистецтво у світі.

Таким чином, у 1988 році вийшла в світ перша книга англійською мовою під назвою „Україна та українці". Видання тиражем у 4,000 примірників розійшлося блискавично. Таке колосальне враження зробила ця книга на читачів українського і неукранського походження. Сприяли цьому добре продуманий добір ілюстративного матеріялу, професійна підготова текстів та блискуча редакція, великий мистецький смак у поліграфічному оформленні. Саме ці головні складові стали запорукою величезного успіху книги „Україна та українці". Потім, завдяки авторові, виходить друге видання цієї книги і таким же тиражем і знову успішно розходиться. Опісля з'являється і третє видання. 12,000 примірників дорогоцінної книги дісталися до рук не тільки українського, а й, що найважливіше, до чужинецького читача, для якого книга послужила відкриттям якоїсь невідомої або маловідомої країни та її цивілізованого народу, про обдарованість якого свідчать численні та високопрофесійно виконані фотоілюстрації: старовинні церкви, пам'ятники визначним синам і дочкам України, музеї, театральні та оперні будинки, картини козацьких баталій... І все це від Княжої доби до наших днів майже про всі реґіони України.

Англійською мовою вийшла й друга книга шеститисячним тиражем під назвою „Україна, її історія та мистецтво". І знову двома виданнями. Українець, беручи до рук цю книгу, відчуває гордість за приналежність до народу з багатою довговіковою історією та величезними культурними надбаннями.

Видавництво „Фортуна", у пляні виконання своєї мети, подбало про те, щоб книга лягла на стіл провідних політиків та церковних владик різних віровизнань не тільки в Австралії, а й у Канаді, Америці, Европі. На прохання автора вона була передана першому Президентові України Леонідові Кравчукові. Немало дарункових примірників було розіслано й по державних та приватних бібліотеках. І звідусюди надійшли подяки й заклики до дальших видань про Україну. Надходили й платні замовлення на ці книги від бібліотек, університетів, політичних і церковних діячів.

До видання увійшли матеріяли з історії України, починаючи від часів Скитії. Широко ілюстровано історію запорізького козацтва, духовно-релігійні, історичні пам'ятки, перлини архітектури та малярства. Подано мальовничі краєвиди, показові для різних країв України. Саме вони допомагають цілісному сприйняттю образу нашої батьківщини.

Третя книга під назвою „Українці в світі" вийшла тепер. У ній ідеться про українців та їхнє культурне й матеріяльне надбання поза Україною, на чужині.

Ідея цієї книга виникла за цікавих обставин. Молодий дослідник д-р Сергій Кот вже багато років досліджує па-

(Закінчення на стор. 3)

45-річчя кооперативи „Самопоміч" в Чикаґо

Кожного дня пошта приносить до нашої скриньки багато різних оголошень, що пропонують чи щось купити по „фантастично" низькій ціні, що не все відповідає дійсності, чи виконати якісь праці, направи чи інсталяції. У багатьох випадках рекламні оголошення означають, що дане підприємство працює 30 чи 40 років і є в родинному заряді. Таке оголошення має на меті переконати, що фірма має за собою досить довший період чесної і якісної праці. Мовляв, не помилитеся, вдавшись до наших послуг. Не тільки різні фірми згадують, як довго і як добре вони задовольняють „кастомерів" — оголошуються в той спосіб життя фінансові установи. Втриматися на хвилях американського бурхливого життя фінансовим установам таки нелегко. Ті, що мають за собою кільканадцять років чесної праці, мусіли добре аналізувати справу та роздумувати, чи дійсно те чи інше потягнення виявиться корисним для їхніх членів. Це при тому, що кожна установа чи підприємство має „свої проблеми".

Коли говорити про установи, що працюють багато років і переходять на представників молодшого покоління, то ми бачимо тяглість, бачимо, як старше покоління передавало, а молодше перебирало знання та досвід. І мусимо з признанням подивляти ті установи, що їх створили 45 років тому ті, які щойно ступили ногою на американський континент — не знаючи докладно ні мови, ні довколишніх обставин.

Серед українських іміґрантів були представники всіх станів і професій. Треба було розпочинати нове життя від „О", бо тільки одиниці приїхали до Америки з деяким капіталом. Не можна відмовити українцям винахідливості й ініціятиви якраз у нелегких життєвих обставинах. В цьому випадку виявили ініціятиву ті, що в якийсь спосіб працювали в крайових фінансово-господарських установах. Треба ще зазначити, про що рідко згадується, що новоприбулі одержали від чесних наших „старих" іміґрантів деякі дружні поради. Однією з найголовніших було — уважайте, що підписуєте, щоб згодом не мати фінансових проблем. Не було в нас, у Чикаґо, фінансової установи, де новоприбулі могли одержати добру пораду. А черговою проблемою була потреба, де зберігати свої важко запрацьовані мінімальні ощадності. Ті й інші проблеми стали рушійною силою: громадяни, які розумілися на фінансах, постановили заложити кооперативу в Чикаґо. Кредитові юнії в Америці існували й раніше, вони мали свої статути і, як в Галичині, вибраних загальними зборами членів управи. Кредитівки в Америці існують при товариствах та організаціях. Створене Товариство „Самопоміч" дало змогу на базі членства розпочати заснування кредитівки. Представники стейтових чинників прийшли нам, українцям, з допомогою, а може й з цікавістю — придивлялися, як то українці працюватимуть. Мусимо здати собі з того справу, що українці не були знаними в американському політично-економічному житті, тож постання і діяльність кредитівки в Чикаґо було, крім усього, своєрідною пропагандою українського імени.

Отже, 45 років тому засновано кредитово-позичкову касу (кооперативу) „Самопоміч". Коли сьогодні працю піонерів перебирає нове покоління, добре було б їм знати, хто були ініціятори тієї тепер такої поваж-ної української фінансової установи. За 45 літ праця переросла всі сподівання, і сьогодні, завдяки участі в кооперативному русі Америки, українці здобули певний авторитет в американській ощадностево-позичковій системі, а деякі наші члени є дорадниками в ділянці заснування кооперативної системи в Україні та інших колись поневолених Москвою республіках.

Сьогодні бачимо в приміщенні каси велике число працівників, а 45 років тому працювала жменька людей, які з почуттям моральної відповідальности прийшли з поміччю новоприбулим, таким самим, як вони самі. Закладаючи кредитівку, вони не мали на увазі місця праці і декілька років працювали без грошової винагороди. Згадаймо тих наших піонерів, щоб і наступне покоління задержало їх в пам'яті. Організаторами були колишні вояки українських армій — УСС та УГА, бойовики УВО — ОУН, які на своєму життєвому шляху не раз засвідчили, що любов до України, праця для неї — це не тільки фрази. Згадаймо, отже, колишнього вояка УСС інж. Антона Артимовича, старшин УГА інж. Іллю Сем'янчука та проф. Павла Бабяка, які вони в поворонний час активно сприяли виникненню українського організованого життя, бойовиків УВО Романа Мицика та Володимира Попадюка, також в'язнів польських тюрем.

З ініціяторів треба згадати Ярослава Войнарівського, який незабутньо чемно, дивлячись через обрамівку своїх окулярів на інтересантів, полагоджував найскладніші справи. До гурту ініціяторів належав промотор розвитку каси „Самопоміч" Омелян Плешкевич, який ще й сьогодні, як емерит, віддає людям своє знання і досвід. Дир. О. Плешкевич не тільки укладає статистичні дані з діяльности кредитівки в Чикаґо, він порівнювальною методою статистики виказує, на якому місці в системі кредитівок стоїть наша каса. На початку існування він, з допомогою Кредитової юнії, дуже скоро впровадив нашу касу в течію праці американських кредитівок. Можна сміло сказати, що завдячуючи йому, каса „Самопоміч" в Чикаґо осягнула такі поважні успіхи.

Треба підкреслити, що ініціятори внесли в атмосферу діяльности не лише професіоналізм, але чемність, співчутливість у ставленні до членів, постійну готовість прийти з поміччю. Члени каси приходили дуже часто не тільки за фінансовими порадами, а також за щоденно-побутовими.

Минали літа. Старше покоління, змучене життєвою мандрівкою, відходило, молодше набуло вже фахової, економічної освіти. Сама каса вивінована модерним технічним устаткуванням, та важливо те, що установа зберегла високі принципи чесности, чемности й куртуазії, продовжуючи працю для добра членів.

З гордістю можуть дивитись на пройдений шлях ще два останні члени-засновники — теперішній президент Роман Мицик і Омелян Плешкевич. Обидва вони не тільки кооператори-економісти, але й члени інших товариств. Хай ця стаття у 45-річчя заснування каси „Самопоміч" в Чикаґо буде також трибутом для всіх тих, що віддали свій труд і знання для розвитку установи.

мґр Орест Корчак-Городиський

„УКРАЇНЦІ...

(Закінчення зі стор. 2)

м'ятки української культури, історію їх виникнення та збереження. Має понад 70 друкованих праць. Він є консультантом Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті Міністрів України і особисто причетний до повернення в Україну із Москви спадщини видатного українського кінорежисера та письменника Олександра Довженка. С. Кот є відповідальним секретарем головної редакційної колеґії „Зводу пам'яток історії та культури України" — першого в історії нашої батьківщини фундаментального багатотомного видання енциклопедичного типу про всі відомі пам'ятки археології, історії, архітектури та містобудування, монументального мистецтва, що зберігаються на її території. В 27-ми томах по сто друкованих аркушів кожний наявним пам'яткам присвячуються окремі статті, ілюстрації. Загалом до томів „Зводу" має увійти їх щонайменше 120,000. Дізнавшись про унікальне видання П. Кардаша про Україну та українців, С. Кот почав розшукувати цю книгу. Одначе годі було знайти її в українських бібліотеках — з ідеологічних міркувань колишній совєтський режим всіляко замовчував сам факт їх існування, як і багатьох інших видань про Україну, що видавалися українською діяспорою в усьому світі. На допомогу прийшли Денис Волинець із Канади, який надіслав до Києва книгу П. Кардаша „Україна і українці" з власної бібліотеки, та Сергій Цимбалюк із Австралії, який допоміг запізнатися розділеним тисячами миль ентузіястам української культури. І ось восени 1991 року в Києві відбулася зустріч людей двох поколінь, українців двох світів. Старшого, яке пройшло сувору школу життя і боротьби за українську державність, яке скуштувало гіркоту розриву із Україною і провело більшу частину свого життя на еміґрації та завжди думками і діями линуло до України. І українців молодшого покоління в Україні, яке тільки виходить на широку дорогу суспільної праці. П. Кардаш зацікавився ідеєю „Зводу" пам'яток і під час її всебічного обговорення виникла думка про доцільність підготови окремого тому цього видання, присвяченого пам'яткам історії та культури української діяспори, що має засвідчити єдність української культури в світі. Як перший крок до цієї мети було розпочато працю над книгою-альбомом „Українці в світі". Основний тягар праці припав на П. Кардаша, котрий зібрав більшість матеріялу. Його доповнив та доопрацював д-р С. Кот. До підготови книги були залучені відомі українські вчені, провідники та члени громадсько-політичних, культурно-мистецьких, кооперативних та інших українських об'єднань та громад із усього світу.

Значну допомогу надали діячі Українських Церков. Десятки людей надіслали унікальні фотографії та нариси з життя українських громад з різних країн. Поза всяким сумнівом констатуємо, що спільна праця над книгою-альбомом „Українці в світі" стала ще одним містком, який з'єднав розпорошених по різних континентах наших земляків.

Книга „Українці в світі" дає широку панораму минулого і сучасного життя українців поза межами України, правдиво розповідає про їх сподвижницьку працю на благо української культури, української нації та держави, боротьбі за свободу і незалежність якої вони присвятили усе своє життя. Гортаючи сторінки книги, мимоволі згадуєш пророчі слова Тараса Шевченка, якими і хочу завершити цю розповідь: „Не вмирає душа наша, не вмирає воля...".

Книгу-альбом „Українці в світі" можна замовити за адресою: P. Kardash, 74 Snell Gr., Oak Park, Victoria 3046, Australia; Tel/Fax: 03/ 9306-4431, 03/ 015-524-995.

СОЦІЯЛІСТИ...

(Закінчення зі стор. 1)

Зміни потребує і податкове законодавство, закон про вибори депутатів і закон про місцеві ради. На думку соціялістів, форсування капіталізації України — це сідома, цілеспрямована політика, яка здійснюється під диктат міжнародних валютних організацій. Тому партія перейшла в опозицію до цього „антинародного курсу виконавчої влади".

І. Чиж скритикував „двоголовість" виконавчої влади, де над Кабінетом Міністрів є Адміністрація Президента. Соціялісти, за словами Чижа, виступають за парляментарний модель побудови держави, бо вона демократичніша. Крім того, у такій формі виконавча влада не буде двоголовою і стане сильнішою та дієвішою.

Керівники соціялістичної фракції вважають, що президентська форма правління в Україні з часом стане зайвою. Місцеві організації СПУ вже отримали доручення збирати підписи на підтримку проєкту конституції, підготовленого комуністами. Водночас, сказав І. Чиж, соціялісти усвідомлюють, що прийняття цього проєкту нереальне. Фракція соціялістів має намір запропонувати Верховний Раді ухвалити декларацію прав громадян України, яка може стати основою нової конституції. Є ще один проєкт закону про прийняття конституції, який соціялісти цілком підтримують, зазначив І. Чиж. Цей проєкт підготувала Комісія з питань державного будівництва і діяльности рад.

Позитивним І. Чиж вважає те, що між головою Верховної Ради і прем'єр-міністром України налагоджуються тісніші і продуктивніші контакти. Серед неґативів — найголовнішим назвав блькування правоцентристами праці сесії під час обговорення питання про приєднання до Міжпарляментарної асамблеї СНД.

АЛЬТЕРНАТИВИ ...

(Закінчення зі стор. 1)

жавлення, але й сприяє дискредитації реформ взагалі.

Проте альтернативи приватизації немає і Президент пообіцяв її прискорити. Він визначив стратегічні завдання: активний розвиток малого бизнесу і створення сприятливих умов для чужоземних інвесторів. Для цього, на його думку, потрібно стимулювати підприємства до активного виконання програми приватизації, підвищити відповідальність урядовців за якісне і своєчасне дотримання термінів приватизації, випрацювати спрощений порядок оцінки об'єктів. Л. Кучма висловився також за скорочення термінів приватизації і надання вищого статусу і глибших уповноважень Фондові Державного Майна України.

За словами Президента, програму приватизації Кабінет Міністрів затвердить 30-го січня.

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок 23-го січня 1996 р. відійшов у вічність наш найдорожчий **МУЖ, БАТЬКО і ДІДО**

бл. п.

д-р мед.

СТЕПАН ПАВЛИНСЬКИЙ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу 27-го січня 1996 р. о год. 11-ій в церкві свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, а опісля на цвинтар св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Залишені в горю:

дружина — УЛЯНА
доньки — ЛЯРИСА ДОЛИНЮК
— АРЕТА
внуки — ДАМ'ЯН і ТАМАРА ДОЛИНЮКИ

Вічна йому пам'ять!

В. Борзов буде гостем балю інженерів у Філядельфії

Філядельфійський Відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує баль інженерів, який відбудеться в суботу, 3-го лютого цього року, у великій залі готелю Atop the Bellvue при вулицях Брод і Волнат у Філядельфії. Гратиме оркестра „Темпо". О год. 6-ій вечора відбудеться коктейл, о 7-ій — бенкет, а о 9-ій год. — баль.

В згаданому балю візьме участь міністер спорту і молоді і президент Національного Олімпійського Комітету України Валерій Борзов, який на бенкеті-балі виголосить коротке слово. Заохочуємо нашу молодь взяти численну участь і прибути на цей баль вже о год. 8:30, щоб почути його слово.

В справі запрошень, зголошень і інших інформацій слід телефонувати на число (215) 464-1677.

Появився ювілейний збірник про М. Грушевського

Київ (І. Г-ч). — З нагоди відзначення 130-ліття з дня народження Михайла Грушевського (1866-1996), у Києві видано заходом Інституту української археографії та джерелознавства ім . М.С. Грушевського, Національної Академії Наук України і Українського Історичного Товариства збірник праць д-ра Любомира Винара „Михайло Грушевський: історик і будівничий нації, статті і матеріяли" (Київ, В-во ім. Олени Теліги, 1996. 304 стор.). Видання складається з таких розділів: І. Вступ — Л. Винар — „Як я став грушевськознавцем"; Ігор Гирич — „Засновник грушевськознавства"; II. Історіографічні дослідження — праці Л. Винара про історичну школу М. Грушевського, „М. Грушевський і державницький напрям української історіографії", „М. Грушевський в українській і світовій історіографії" і інші праці; III. „Михайло Грушевський: наукова і політична діяльність" — цей розділ містить праці про діяльність М. Грушевського в НТШ, про діяльність Грушевського як голови Української Центральної Ради і інші матеріяли; IV. Джерельні матеріяли — тут видруковано „Матеріяли до біографії Грушев-ського", документи про призначення М. Грушевського професором Львівського Університету, „Свідчення Грушевського у Харкові в 1931 році". Черговий розділ містить матеріяли про відзначення попередніх ювілеїв М. Грушевського, а також одна частина містить фотографії Грушевського і його родини (деякі фотографії друкується вперше). Збірник закінчується „Вибраною бібліографією праць Л. Винара про Грушевського" і іменним покажчиком.

Доходи з цього видання проф. Л. Винар призначив виключно на видання праць Грушевського і про нього в українській і англійській мовах.

Як відомо, в ювілейному році М. Грушевського готуються важливі видання про життя і творчість найвидатнішого українського історика і головного будівничого нової України. Д-р Л. Винар є одним із найвидатніших грушевськознавців і в 1994 році у Львові був відзначений медалею Грушевського — Науковим Товариством НТШ у Львові за його вклад в українську історіографію. Книжка коштує $20 і проситься надсилати замовлення з пожертвами на Видавничий фонд УІТ на таку адресу: "The Ukrainian Historian" (Hrushevsky Fund), P.O. Box 312, Kent. Ohio, 44240.

ДО БЕЗПРЕЦЕДЕНТНОГО витікання секретних даних привела конфронтація між директором Румунської служби інформації Вірджільом Меґуряну і сенатором Корнелію Вадімом Тудором, довкола якого гуртуються крайньо праві політичні сили, в тому числі старшини колишньої секуритате, таємної розвідки при режимі Чаушеску. Виступаючи зі взаємними звинуваченнями, обидва політичні діячі оприлюднюють надзвичайно секретні матеріяли. Серед них опинився список документів, в якому значиться протокол під назвою „Румунська служба інформації — Міністерство безпеки Молдови" на 18 сторінках. Газета "Евеніментул Зілей" з цього приводу підкреслює, що „деконспірація цього протоколу матиме дуже тяжкі наслідки для національної безпеки Румунії, майбутніх оперативних акцій РСІ і фундаментальних дипломатичних інтересів Румунії в Молдові".

ЯПОНІЯ офіційно визнала Боснію і Герцеґовину як незалежну державу. „У найближчий час ми розпочнемо необхідні процедури для обміну нотами з метою встановлення дипломатичних стосунків", — сказав у розмові з журналістами офіційний представник японського міністерства закордонних справ Гіроші Гашімото.

У СЕРЕДУ, 24-го січня, Папа Іван Павло II висловився щодо проблеми майбутнього статусу Єрусалиму. Як відомо, це місто стає предметом нового і все гострішого протистояння між жидами і мусулманами: кожна зі сторін хоче бачити Єрусалим столицею тільки своєї держави. „Мирний процес на Близькому Сході загальмується, якщо не буде знайдено правильного розв'язання питання про статус Єрусалиму",— підкреслив Папа. На його думку, „треба зберегти універсальний характер Єрусалиму як святого міста християн, жидів і мусулман", однак це потребуватиме цілеспрямованих міжнародних зусиль.

ПОДЯКА

4-го жовтня 1995 р. відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ, БАБЦЯ, СЕСТРА і ТЕТА

сл. п.

ІРЕНА БАСНЯК з КАЛИНОВИЧІВ

Горем прибита родина цією дорогою висловлює щиру подяку всім, що впродовж довгої та тяжкої недуги покійної відвідували її і старалися своєю присутністю облегшити її страждання і біль.

Рівнож сердечно дякуємо всім тим, що часто піддержували телефонічно контакт з родиною, пропонуючи всяку можливу поміч.

Дякуємо за численні листи, які старалися потішити і розрадити нас у нашому горю

Висловлюємо подяку о. Романові Дубицькому, парохові з Перт Амбою, за переведення сповіді і уділення св. Тайн Причастя та теплі слова потіхи.

Особлива подяка о. Леонідові Малкові, сотрудникові парафії церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, за похоронні відправи в заведенні Литвин і Литвин, як теж в церкві, за відправу св. Літургії з Панахидою та проповідь зі словами потіхи та розради для родини і численно присутніх приятелів, знайомих та членів нашої громади.

Рівнож особливу подяку висловлюємо Відділові УККА в Ірвінґтоні за велику і всебічну поміч під час похоронів, який через своїх представників: М. Дзімана, І. Генсьора та інших членів Управи зайнялися численними справами, які треба було полагодити.

На прохання покійної переведено збірку на сироти в Україні. Збіркою зайнялися М. Дзіман і І. Генсьор в похоронному заведенні Литвин і Литвин. М. Дзіман попрощав покійну Ірену від Відділу УККА та всього членства як теж від себе особисто, як товариш праці покійної через довгі роки в Управі Відділу.

Не менш особливу подяку складаємо Орґанізації Жінок ОЧСУ в Ірвінґтоні за велику поміч родині в підготові різних біжучих справ під час похоронів.

Особливо щира подяка голові Відділу І. Кононів за теплі прощальні слова в пам'ять покійної Ірини, яка теж працювала довгі роки в Управі ОЖ ОЧСУ.

Також щира подяка жінкам ОЖ ОЧСУ, які під проводом Галини Галій приготовили перекуску в церковній залі св. Івана після поминальної Служби Божої і Панахиди на сороковий день смерти нашої дорогої Ірени.

Дякуємо всім присутнім на св. Літургії та Панахиді, а відтак на перекусці, за те, що прибули так численно, щоби вшанувати пам'ять тої, яка багато старалася допомагати усім, що потребували тієї помочі.

Тут на перекусці М. Дзіман ще раз виступив зі щирим словом-подякою для покійної за її жертвенну працю в нашій громаді.

Щира подяка нашому родинному приятелеві і другові Л. Футалі за прощальні слова для покійної над відкритою могилою, де в присутності численних зібраних осіб, так з нашої громади, як із інших місцевостей, попрощав її від наших приятелів в далеку дорогу у вічність.

Дякуємо сердечно за прегарні квіти, що так щиро уквітчали покійну, яка лежала у блаженному спокої у вічному сні серед них.

Дякуємо всім орґанізаціям і поодиноким друзям та приятелям за це.

Щира подяка всім, що взяли численну участь у всіх похоронних відправах і відпровадили покійну на місце вічного спочинку, на цвинтарі української православної церкви в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Після похоронів відбулася тризна в залі одного з будинків православної консисторії, яку приготовило Сестрицтво при церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного, за що складаємо їм щиру подяку.

На кінець ще раз складаємо сердечну щиру подяку всім, що зложили пожертви на Служби Божі за спокій душі покійної (їх було 44), за обильні пожертви-збірки на сироти в Україні (2,000 дол.) на досліди хвороби A.L.S. — Lou Gehrig Desease (понад 2,000 дол.) на харитативну орґанізацію Voice for Joani Foundation (500 дол.), яка помагає фінансово хворим на A.L.S.

Особлива подяка Відділові СУА в Трентоні за переведення збірки на Пресфонд і на Український Музей в Ню Йорку в пам'ять покійної Ірени — матері одної з дочок, яка є членом даного Відділу.

Всім, що пожертвували свій час на підготовлення збірок, всі, що зложили свої пожертви і всім, що чим-небудь помогли вшанувати пам'ять покійної і облегшити біль родини — щире спасибі.

Ще накінець дякуємо похоронному заведенні Литвин і Литвин за взірцеве переведення похорону, за багато фахових порад та услужливість.

Вибачаємось, якщо ми когось проминули і не згадали.

Всім щира подяка.

Хай Всемогутній Господь нагородить вас сторицею!

Просимо про молитви за спокій душі Ірени.

Вічна їй пам'ять!

РОДИНА

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРОР Єгипту прийняв рішення притягнути до кримінальної відповідальности громадянина країни Амра Салімана Алі, якого звинувачують у шпигунстві на користь Ізраїля. Є докази, що він намагався залучити до своєї антиєгипетської діяльности ще двох єгиптян, а також переправляв у країну наркотитки, у чому йому допомагала ізраїльська розвідка. Алі працював звичайним двірником на кордоні Єгипту зі смугою Гази. Поліція стверджує, що він пройшов вишкіл у спеціяльному таборі в Тель Авіві, а відтак систематично передавав для Моссаду секретні інформації про пересування єгипетських військ на Синайському півострові. Двоє єгиптян, яких Алі хотов завербувати, донесли на нього у єгипетські правоохоронні органи.

ОСПІВАНЕ ЗАСОБАМИ масової інформації супружжя відомого американського співака і актора Майкла Джексона і Лізи Марі Преслі, єдиної дочки славного Елвіса Преслі, не вдержалося навіть два роки. У четвер, 18-го січня, Пол Блок, речник Л.М. Преслі повідомив, що вона зі згодою свого чоловіка М. Джексона подала петицію на розвід до суду в Лос Анджелесі. Вони побралися без будь-якого розголосу 26-го травня 1994 року у Домініканській Республіці.

ВАЖНА ІНФОРМАЦІЯ

про оголошення у „Свободі" й „Українському Тижневику" (The Ukrainian Weekly)

З огляду на це, що деякі установи, підприємства чи приватні особи присилають оголошення на невідповідну адресу, буває спізнене поміщення тексту, що спричинює нарікання.

Пригадуємо, що оголошення приймає виключно АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАВНИЦТВА. Всю кореспонденцію і прохання про інформації просимо скеровувати до МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ, керівника Відділу оголошень.

Адміністрація „Свободи"

Гокейова збірна юньйорів України була учасником чемпіонату світу

Наприкінці грудня 1995 року і на початку січня ц.р. в Бостоні, ЗСА відбувся світовий гокейовий турнір, в якому взяла участь юнацька збірна України. На жаль, ця перша в історії гокею України участь в іграх за юньйорський чемпіонат світу випла невдало, в яких юнаки України остаточно зайняли 10-те місце.

На протязі турніру збірна України виграла єдину зустріч з репрезентацією Америки вислідом 4:3. В чергових змаганнях вони зазнали високої поразки з збірною Канади 1:8 і дальше з Швайцарією 3:5 та Фінляндією 1:4. Крім згаданих, учасниками чемпіонату були теж: Росія, Чехія, Швеція, Словакія і Німеччина. До фіналу дійшли Канада і Швеція, в якому переможцями вийшли юнаки Канади.

Повертаючи до виступу юнаків України згідно з поясненнями тренерів, причиною порзарок нашої дружини в першу чергу був вік змагунів, п'ять з яких були тільки 16-річними і друге, збірну зложено на швидку руку, вона, як дружина не відбула жодних змагань перед цим чемпіонатом. Напрошується запит, а чому Федерація Гокею України і тренери занедбали відповідну підготову збірної?

Виглядає вони більше дбають про постачання українських гокеїстів для російських і інших чужинецьких клюбів, як український гокей. На жаль, навіть приїзд збірної до Америки пройшов в дивних обставинах. Ніхто в УСЦАК, чи інших спортових осередках в українських поселеннях не був наперед повідомлений про цей приїзд. Тільки завдяки українським активістам в Бостоні, що самі довідалися про приїзд збірної, місцева громада по своїх можливостях заопікувалася гостями з України.

Після закінчення турніру, саме в сніговію, юнаки України 6-го січня ц.р. автобусом з трудностями переїхали до Ню Йорку на летовище ім.Кеннеді. Саме там, з огляду затримання усіх летів та завіяних снігом усіх доріг, юнаки України святкували Різдво. І там ними заопікувалися добрі люди: В. Тараско з УСЦАК, А. Ластовецький, голова УНДому в Ню Йорку і член УАКРади, як теж підприємці добродії Ю. Бачинський і Я. Куровицький. Саме завдяки цим добродіям юні гості з України не зазнали голоду. В переведенні гостини, не зважаючи на свято Різдва, велику поміч виявила Олександра Тараско. Після двох днів перебування на летовищі ім. Кеннеді, гості були змушені переїхати на летовище в Ньюарку, звідки вони мали лет через Варшаву до Києва. В часі перебування в Ньюарку, згідно з ініціятивою Проводу УСЦАК на чолі з головою М. Стебельським, опіку перейняли О. Колодій від УСВТ „Ч. Січ" і Р. Пиндус від УСЦАК. Усім гостям з України були вручені відповідні фінансові подарунки на оплату харчування. У вівторок вранці 9-го січня ц.р., юнацька збірна України вилетіла в Україну.

В склад збірної були такі юнаки: І. Карпенко і В. Середенко — воротарі, О. Муханів, В. Шевченко, В. Полоницький, С. Ревенко, С. Дешевий, С. Садій, Д. Голкунов, О. Крикуненко, М. Якрінцев, А. Бакуменко, Р. Сальников, Р. Федотенко, Д. Мошейко, С. Чубейко, О. Зіневич, Д. Лобановський, Ю. Горулько, Д. Дідковський, А. Воюш. Тренери: В. Цібірев, В. Фадєєв, А. Богінов, А. Степаненко і В. Громихін, лікар.

(от)

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Олімпійський фонд України

На створений Українською Спортовою Централею Америки і Канади (УСЦАК) Фонд Відродження Спорту в Україні на терені метрополії Дітройту, останньо наплили пожертви: по 1,500 дол. кредитівка „Самопоміч" (500 дол. попередньо); по 50 дол. — Ярослав Жданів, Валентин Ковальський.

Всім попереднім жертводавцям, щире спасибі, а майбутнім пригадуємо, що вже менше як рік через півроку, 19-го липня 1996 року в Атланті, Джорджія, спалахне вогонь чергової Олімпіяди. Ці Олімпійські Ігрища являтимуться історичними для спортової України, бо це вперше в історії, Україна братиме участь як вільна і незалежна, під своїм блакитно-жовтим прапором. Олімпійська збірна України складатиметься приблизно з 220 змагунок і змагунів, які виступатимуть в 12-ти видах спорту. Українська олімпійська репрезентація, з метою кінцевої підготови і акліматизації, прибуде два тижні перед Олімпіядою до м. Керролтону (коло 75 км. від Атланти) і після того до „Олімпійського села" в Атланті.

В останніх чотирьох роках, не зважаючи на важкі економічні обставини, спортовці України добилися значних успіхів на спортових аренах світу і цим засвідчили, що вони є гідними та гордими дочками й синами та найкращими амбасадорами вільної України. Щоб дальше славно продовжити цю гідну репрезентацію своєї батьківщини, особливо на найбільшому спортовому світовому форумі, яким є Олімпіяда, їм потрібна наша матеріяльна підтримка.

Проводи УСЦАК і Делегатур просять щирих прихильників олімпійців України негайно включитися до лав жертводавців, висилаючи на Олімпійський Фонд УСЦАК свою пожертву. Мешканці Метрополії Дітройту можуть складати свої пожертви в усіх бюрах наших дітройтських кредитівок „Самопоміч" на число 7578-08 і „Будучність" 5048.

В. Кізима

Відзначили чемпіонок світу

Недавно в Києві відбулася святочна зустріч найяскравіших гімнастичних зірок України — 18-річної Катерини Серебрянської та 17-річної Лілії Підкопаєвої з Донецького, які стали абсолютними чемпіонками світу, відповідно в художній та спортовій гімнастиці. Обидві були відзначені нагородами ФСТ „Динамо", до якого вони належать. У Міністерстві Внутрішніх Справ України, де відбулася ця зустріч цим спортовкам, а також наколесникам-симферопольцям Андрієві Яценкові, Дмитрові Толотенкові та Олександрові Симоненкові з Кіровограду, які здобули на чемпіонаті світу срібну медалю в дружинових перегонах на 4 км., та групі тренерів, вручено трофеї.

На зустрічі теж виступив міністер у справах молоді і спорту України, президент НОК України Валерій Борзов, та голова з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Григорій Омельченко і інші особистості.

УСВТ „Ч. Січ" першуном відбиванкового турніру ЮСВБА

В неділю 14-го січня ц.р. в спортових залях середньої школи Дж. Ф. Кеннеді в Бронксі, Н.Й., відбувся черговий офіційний турнір Відбиванкової асоціяції Америки, в якому між 10-ти чоловими клюбами східньої Америки українців репрезентувала відбиванкова дружина „Ч. Січі". Традиційно на початку ігри пройшли в двох рівнорядних підгрупах і по закінченні їх, півфінали й фінал. Технічні висліди „Ч. Січі":

„Ч. Січ" — Гадсон Веллі ВК 10:15, 15:11
„Ч. Січ" — Гайтствн ВК 16:14, 15:13
„Ч. Січ" — Дасді ВК 15:12, 15:10
„Ч. Січ" — П.С.Д. ВК 15:10, 15:9

Півфінал

„Ч.Січ" — Норт Шор ВК 15:13, 15:10

Фінал

„Ч.Січ" — Біг Виллс ВК 15:9, 15:9

Після фіналу директор турніру вручив „січовикам" трофей першуна. Склад „Ч. Січі": О. Гладкий (змагун-провідник), М. Завадівський, А. Стасюк, Б. Томко, О. Брозина, П. Гунчак, Н. Паславський, І. Акіншин, М. Дулин.

(от)

КРУТЯНЦІ...

(Закінчення зі стор. 2)

в январських боях учеників гімназії.

Зазначених учнів виключити з списків.

Директор Г. Козленко. Члени Ради М. Прохорова, Гр. Холодний, О. Радзімовський, Мих. Кравчук, М. Рудницький, Ів. Шаля. Секретарь Педагоґичної Ради Мик. Зеров.

Що можна сказати з приводу наведеного в протоколі списку?

Передусім звертає на себе увагу та обставина, що серед крутян багато біженців — виселенців з Галичини. Опинившись у різних місцевостях (Ростов-над-Доном, Катеринослав тощо), вони зрештою стягнулись до Києва. Кілька десятків юнаків відповідного віку після іспитів і вступили тут до Другої української гімназії. Маємо список дітей-біженців, за яких директор гімназії Г. Козленко просив кол. Тетянинський комітет внести плату за перше півріччя 1917/18 академічного року. Частково вони взаємно покриваються. Ось ці імена:

7 кляса: Михайло Чарковський, Степан Юричко (олівцем: „Різдво — убитий"), Роман Дідунек, Георгій Пінський, Михайло Курило, Іван Сорокевич.

8 кляса: Володимир Бліхарський, Володимир Дзундза, Михайло Ваньчик, Кость Карван, Іван Карван, Гнат Зубрицький, Юліян Ґіба, Роман Король, Андрій Педа, Нестор Іванина, Василь Решетилович.

Висока національна свідомість галичан стала важливим чинником у формуванні героїчного студентського куреня.

Другим чинником, що сприяв спільному пориву українського юнацтва, стала сама атмосфера Визвольних Змагань. Ігор Лоський розповів, що „учні П-ої гімназії знали особливо добре будинок Пед.[агогічного] музею. Майже цілий 1917 рік товклися вони у вестибюлі і на хорах, прислухуючись промовам українських міністрів та парляментарів. До того ж недовго перед тим більшість їх в складі т. зв. „Бойового куреня партії соц[іялістів-]революціонерів" охороняли помешкання Центральної Ради під час боротьби з командуючим Київською військовою округою російськ[им] есером Оберучевим".

Третім чинником став загальний патріотичний настрій, що панував у гімназії. Клясним наставником у восьмій клясі тут став Павло Зайцев, видатний шевченкознавець. До історії культури він увійшов п'ятьма числами журналу „Наше минуле" та т. зв. варшавським зібранням творів Шевченка як їхній редактор. У сьомій клясі клясним господарем було обрано дочку Івана Карпенка-Карого Марію Прохорову. Згодом вона перейшла як завідуюча педагогічною частиною до Першої української трудової школи Дурдуківського — елітарного (хоча цілком демократичного!) навчального закладу, де вчилися діти національно свідомого київського громадянства. Шосту клясу перебрав Григорій Холодний, теж відомий педагог, який невдовзі очолив Інститут української наукової мови.

Не можна не згадати про те, як повелись із гімназією большевики, як лише прийшли до Києва знов і тут змiцнилися. Мало того, що саму гімназію було ліквідовано як таку. Із сатанинською мстивістю вони чигали відтоді на кожного з вихователів і відплатили зрештою кожному з них. Григорій Холодний і Вадим Шарко пройшли в процесі СВУ. Першого з них 1938 року засуджено до розстрілу, доля другого взагалі невідома. Розстріляно на Соловках Миколу Зерова. Протестуючи проти цинізму катів, 7-го січня 1930 року отруїлася в тюрмі голодівку Марія Прохорова, теж притягнута до справи СВУ, тільки що її не вивели на процес, а так заслали на Північ. Знищено Михайла Кравчука і Наталю Мірзу-Авак'янц.

Павло Тичина писав про ці жертви:

На Аскольдовій могилі
український цвіт! —
По кривавій по дорозі
нам іти у світ.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукуючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 25-го ЛЮТОГО 1996 р.

Чикаго-південь. Звичайні збори Б-ва св. Петра і Павла 220-го Відділу Українського Народного Союзу відбудуться о год. 11:30 рано по спільній Службі Божій, в церковній залі церкви Пресвятої Марії при 8530 захід 131-ша вулиця у Палос Парк, Ілл. В програмі: звіти Управи, дискусія, вибір нової Управи на 1996 та ухвали. Просимо всіх членів взяти участь. — Управа.

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези будуть поміщені у „Свободі" **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику".

Редакція „Свободи"

ПОДІЇ

ДОПОВІДЬ Р. ЗАХАРЧУК-ЧУГАЙ В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь на тему „Історично-етнографічні експедиції у райони Полісся, що постраждали від чорнобильської катастрофи". Доповідач — доктор мистецтвознавства, науковець Інституту Народознавства НАН України Раїса Захарчук-Чугай. Доповідь відбудеться у суботу, 3-го лютого, в домі НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку. Початок о 5-ій год. вечора.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻